

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИК ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДИХ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНИХ ВУЗІВ

Канд. мед. наук Н. С. Іванова

Івано-Франківський національний медичний університет

Опанування методик тайм-менеджменту, що використовуються в практичній діяльності молодих викладачів кафедри стоматології ПО ДВНЗ (ІФНМУ) сприяють збереженню власного часу як одного з найважливіших особистих ресурсів. Процес планування робочого часу молодими викладачами, одночасно з іншими складовими, може впливати на підняття загального рівня підготовки лікарів-інтернів-стоматологів. Відображення такої тенденції зафіксовано даними частини державного іспиту «Крок 3. Стоматологія», результати яких збережені в архівних документах кафедри стоматології ПО ІФНМУ з 2007 по 2013 р.

Ключові слова: раціональний тайм-менеджмент, інтенсивність праці лікаря і викладача, навчання в інтернатурі, стоматологія.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДИК ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТА В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МОЛОДЫХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ МЕДИЦИНСКИХ ВУЗОВ

Канд. мед. наук Н. С. Иванова

Освоение методик тайм-менеджмента молодыми преподавателями в их практической деятельности способствует оптимизации учебно-методической работы кафедры стоматологии ПК ГВНЗ (ИФНМУ), что сохраняет их личное время как один из важнейших личностных ресурсов. Процесс планирования рабочего времени молодыми преподавателями способствует повышению общего уровня подготовки врачей-интернов-стоматологов. Отображение данной тенденции зафиксировано в части государственного экзамена «Крок 3. Стоматология», результаты которого сохраняются в архивах кафедры в течение с 2007 по 2013 г.

Ключевые слова: рациональный тайм-менеджмент, интенсивность работы врача и преподавателя, обучение в интернатуре, стоматология.

OPTIMIZATION OF EDUCATIONAL ACTIVITIES FOR YOUNG LECTURERS OF MEDICAL SCHOOLS CLINICAL DEPARTMENTS OF POSTGRADUATE EDUCATION

N. S. Ivanova

Time management techniques are used in practice to help preserve the time of young teachers of the dentistry department AGE (IFNMU). Planning the work by young teachers is able to influence the raising of the general level of training of interns dentists. Displays such tendencies fixed on the data of the state exam «Step 3. Dentistry», the results are stored in the archives of the Department of Dentistry (IFNMU) from 2007 to 2013.

Keywords: rational time management, labor intensity doctor and teacher training in intership, dentistry.

Проблеми безперервної медичної освіти безпосередньо стосуються викладачів вищої школи. Від їх компетентності, фахової спрямованості, здатності передати знання, навички й уміння залежить майбутній стан здоров'я населення країни. Професійне навчання дорослих – це педагогічна діяльність, зі своєю специфікою й особливостями. Сучасна фахова інтенсивність праці лікаря-стоматолога є вельми високою. Ще більшою інтенсивністю навантажень характеризується робота викладачів, що працюють на клінічних кафедрах післядипломної освіти. Сам процес формування рівня компетентності викладачів – актуальне багатогранне та

недостатньо вивчене питання. У сучасній андрагогії (навчання дорослих) відсутні ґрунтовні дослідження, присвячені цій проблематиці [7]. Усе це накладає велику відповідальність на колективи кафедр післядипломної освіти (ПО). Сучасні умови праці педагогів-стоматологів, що працюють у системі ПО, постійно потребують підвищення ефективності професійної педагогічної діяльності. Збільшується кількість навантажень, на що викладач змушений гаяти не лише робочий, а й власний час. Особливо інтенсивність робочих навантажень відчувають молоді викладачі (особи до 35 років) із невеликим досвідом педагогічної роботи. До того ж у них може виникати

швидка втома, проблеми зі здоров'ям, розчарування вибраною спеціальністю, конфлікти соціального характеру, сімейні проблеми, постійні скарги на брак часу [6]. В останні 5–7 років ця проблема набуває неабиякої актуальності. Розв'язання слід шукати в площині опанування методиками тайм-менеджменту [3].

Тайм-менеджмент — це система планування часу, або, як його називають, мистецтво встигати. Цей термін запропонований Л. Зайвертом, науковцем-економістом із Німеччини [2]. На його думку, кожен, хто здатен на продуктивну працю, має засвоїти відповідні методики тайм-менеджменту, оскільки їх застосування в повсякденній практиці допомагає зберігати власний час як один із найважливіших особистих ресурсів [6].

Матеріалами досліджень були кафедральні архівні дані результатів іспиту «Крок 3. Стоматологія» протягом 2007–2013 років, що піддавалися статистичній обробці. Проведено загальний аналіз результатів успішності тих, хто навчається, та аналіз за оцінкою результатів субтестів «Крок 3. Стоматологія», яким визначалася глибина засвоєння знань [1]. Критерієм успішності педагогічної діяльності молодих викладачів ми вважали об'єктивні дані масової результативності іспиту «Крок 3. Стоматологія», оцінки за субтестами та розподіл результатів відсоткового співвідношення успішності в кожній групі лікарів-інтернів, із іспиту «Крок 3. Стоматологія» протягом 2007–2013 років.

За час спостережень кількість молодих викладачів на кафедрі складала 20–16 чоловік, із яких 2–3 аспіранти, 1–2 магістри, котрі не задіяні у педагогічному процесі. Молодими викладачами готувався новий методичний матеріал, деякі з них брали участь у технічній підготовці підручників, оснащенні кабінету функціональної діагностики та сучасного рентген-кабінету, виконували господарські завдання та додатково працювали на громадських засадах. Окрім того, 8 чоловік із молодих викладачів були зайняті дисертаційними роботами. Багатьом із них була потрібна концентрація уваги на педагогічній діяльності, розстановка пріоритетів інших видів діяльності, відокремлення та зміщення акцентів на пріоритетних видах фахової діяльності, делегування повноважень, що рекомендують методики тайм-менеджменту.

Молоді викладачі кафедри стоматології ПО ДВНЗ (ІФНМУ) працюють за індивідуальним планом роботи викладача, де ведеться її облік, що є обов'язковим для всіх викладачів вузу. В ньому передбачено: навчально-методичну роботу, науково-дослідну, організаційно-методичну, виховну, лікувальну та громадську роботу. Тобто досить велика кількість робіт, які необхідно опанувати викладачу за час перебування на робочому місці. Кожен

викладач кафедри є особистістю і має власні цінності. Водночас, перебуваючи на робочому місці, в умовах застосування новітніх педагогічних технологій та безперервного власного фахового навчання, вони зобов'язані виконувати посадові інструкції і підкорюватися внутрішньому розпорядку ВНЗ [5]. За методиками тайм-менеджменту організацію власного часу слід починати з планування. Час, який витрачається на планування, може значно підвищити ефективність управління робочим часом за умови відображення на папері або моніторі плану дій [6]. Один із прикладів організації власного часу та часу, що витрачається на оптимізацію виконання професійних обов'язків під час досягнення мети — 100% успішності лікарів-інтернів-стоматологів наведено на рис. 1.

Під час організації планування бралися до уваги педагогічні складові діяльності. Наприклад: файл «Тести» включав принципи складання матеріалу для тестування; файл «Лекція» — поняття «інформаційна лекція», «проблемна лекція»; файл «Семінари» — поняття «дискусія», «риторика»; папка «Уміння» — поняття «передача з рук у руки», «візуалізація», «техніка виконання»; папка «Знання» — поняття «синтез—аналіз—синтез» тощо. Унаочнення різних видів робіт сприяло чітким уявленням молодих викладачів у плані професійної діяльності, її систематизації та накопиченню систематизованого матеріалу, що значно скорочувало час на виконання аналогічних видів діяльності. Розробляючи планування проведення навчально-методичної роботи, ми використовували елементи ділової гри, де основними принципами були: відомий принцип Адама Сміта «Постав себе на його місце» та «Молоді для молодих» як складові корпоративної культури. До того ж ураховували те, що в Україні не існує галузевого стандарту викладача вищої школи, будь-якого фаху. Молоді викладачі, що працюють у ВНЗ, витрачають велику кількість зусиль та власного часу, щоб опанувати викладацьку діяльність. Курси підвищення кваліфікації педагогічної спрямованості, що передбачені один раз на п'ять років, не завжди можуть збігатися з потребами творчої діяльності особистості викладача [5].

З 2007 по 2013 р. на кафедрі проводився моніторинг та аналіз педагогічної діяльності кафедри, у тому числі ефективність праці молодих викладачів [4]. Дослідження стосувалися аналізу проблем навчального процесу, що виникли перед викладацьким складом. Окрім того, було задіяно ресурси впливу на оптимізацію педагогічного процесу як за межами матеріальної бази кафедри, так і ресурсний потенціал, яким володіє кафедра. Під ресурсами розуміли ті об'єктивні складові будь-якої діяльності, без яких неможлива діяльність суспільства [5]. Було проаналізовано адміністративні, кадрові, матеріальні,

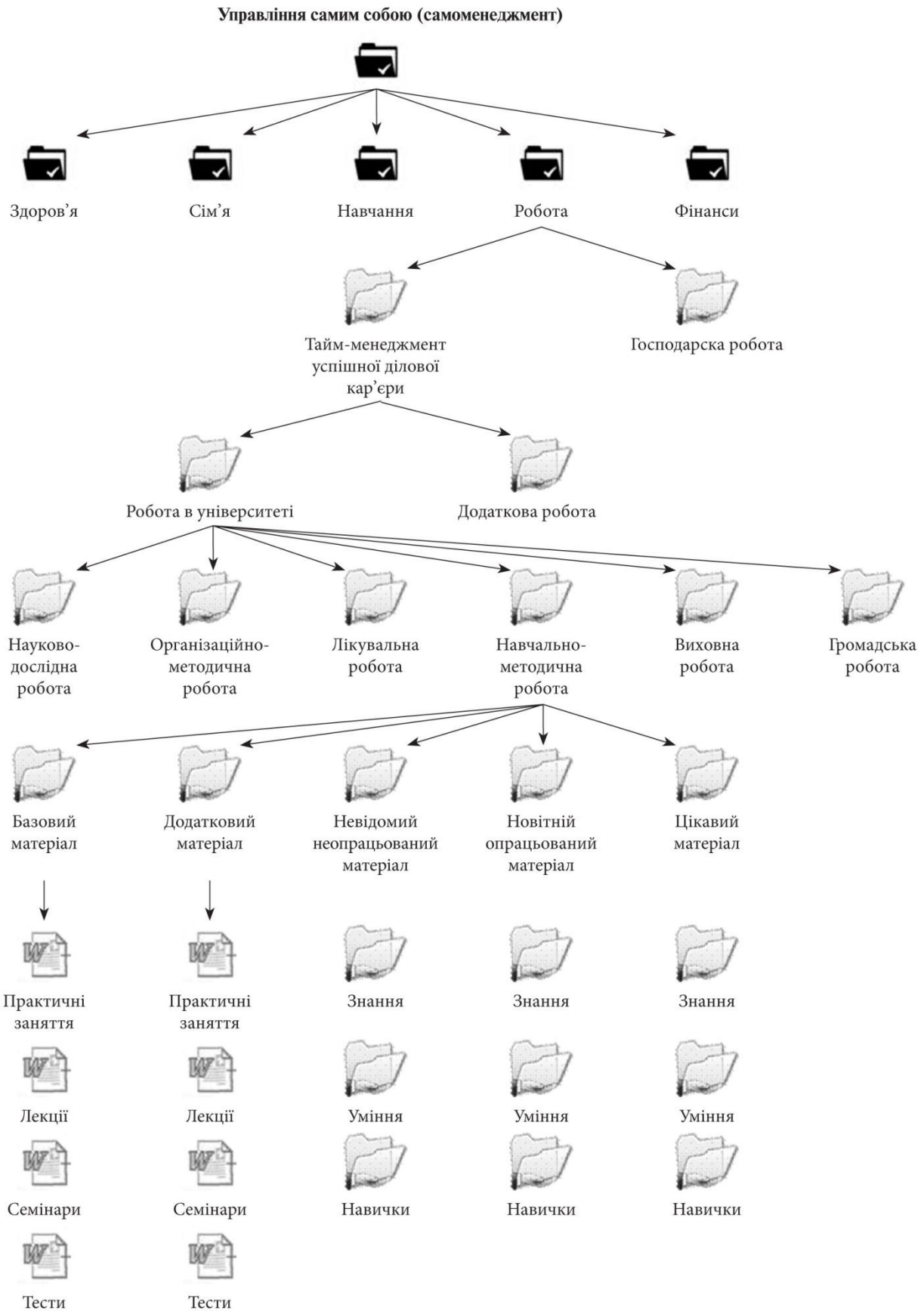

Рис. 1. Організація планування проведення навчально-методичної роботи згідно з методиками тайм-менеджменту в системі самоменеджменту

фінансові, культурні, інноваційні й інформаційні складові, активізація яких здатна привести до поліпшення результатів навчання [4]. Проведено аналіз подання матеріалу, в процесі якого було виявлено, що молоді викладачі, подаючи педагогічний матеріал, надають перевагу інформативному шляху. Уведення методик проблемного навчання в педагогічний процес суттєво вплинуло на якість підготовки лікарів-інтернів до іспитів [4]. Викладачами кафедри було розроблено основну методику викладання педагогічного матеріалу для навчання [4]. Усвідомлення методики викладання молодими викладачами полегшило власну педагогічну діяльність і також сприяло підвищенню ефективності праці. Було зрозуміло, що чим більше проблемних ситуацій викладач включає в навчальний матеріал, тим легше лікарю-інтерну ров'язати конкретне завдання, зважаючи на те, що проблемне подання навчального матеріалу не може повністю замінити інформаційне. Нову інформацію регулярно вносили в електронну базу даних самоменеджменту. Крім регулярності, слід зазначити системність, диференціацію, інтеграцію і послідовність розподілу інформації й урегулювання часу виконання завдань. Усе це разом із результатом діяльності з використання методик тайм-менеджменту з організації власної

трудової діяльності було здатне впливати на підвищення результативності навчально-методичної роботи в молодих викладачів кафедри стоматології ПО ДВНЗ (ІФНМУ) з меншими витратами часу на її виконання. Кінцевим результатом була масова успішність складання іспиту «Крок 3. Стоматологія» у 2010, 2011 та 2012 р. Відображення такої тенденції зафіксовано даними частини державного іспиту «Крок 3. Стоматологія», результати яких збережено в архівних документах кафедри з 2007 по 2013 р. У 2013 р. з усього випуску лікарів-інтернів не перетнуло «прохідний бар'єр» 4 особи, однак, вони не займалися в групах, де проводили заняття молоді викладачі. Процес планування робочого часу молодими викладачами одночасно з іншими складовими може впливати на підняття загального рівня підготовки лікарів-інтернів-стоматологів.

ВИСНОВКИ

Методики тайм-менеджменту, що використовуються в практичній діяльності молодих викладачів кафедри стоматології ПО ДВНЗ (ІФНМУ) сприяють збереженню власного часу як одного з найважливіших особистих ресурсів, що одночасно з іншими складовими сприяє підняттю загального рівня підготовки лікарів-інтернів-стоматологів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Глибина засвоєння знань за оцінкою субтестів результатів «Кроку 3. Стоматологія» на кафедрі стоматології ФПО ІФНМУ / М. М. Рожко, Л. І. Пелехан, С. В. Косенко [та ін.] // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. — 2013. — № 3 (11). — С. 73–75.
2. *Зайверт Л.* Ваше время в Ваших руках / Л. Зайверт. — М.: Экономика, 1991. — С. 38–39.
3. *Лысенко В. И.* Использование технологии тайм-менеджера в работе и жизни врача и педагога / В. И. Лысенко, С. В. Лысенко // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. — 2013. — № 3 (11). — С. 25–27.
4. Оптимізація навчального процесу у підготовці лікарів-інтернів-стоматологів. (Повідомлення 1, 2, 3, 6) / С. В. Косенко, М. М. Рожко, З. Т. Костишин [та ін.] // Галицький лікарський вісник. — 2011. — Т. 18, № 2. — С. 151–153; № 3 — С. 94–96; № 4 — С. 99–101; 2012. — Т. 19, № 4 — С. 105–107.
5. Социология / Г. В. Осипов, Ю. П. Коваленко, Н. И. Щипанов, Р. Г. Яновский. — М.: Мысль, 1990. — 446 с.
6. Тайм-менеджмент. Полный курс / Г. Архангельский, М. Лукашенко, Т. Телегина, С. Бехтеров. — М.: Альпина Паблишер, 2012. — 312 с.
7. Чинники підвищення ефективності професійно-педагогічної діяльності викладача системи післядипломної освіти / О. М. Касьянова, Г. І. Назаренко, Я. В. Андрейко [та ін.] // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. — 2013. — № 3 (11). — С. 23–75.